

10. Резнік О. Зарубіжний досвід діяльності правоохоронних органів що забезпечують фінансово-економічну безпеку. *Science and society* : collection of scientific articles. Edizioni Magi, Roma, Italy, 2017. P. 283–286.

11. Соломагін Є. Проблеми розмежування підслідності органів досудового розслідування за персональною ознакою. *Судова апеляція*. 2017 № 4 (49). С. 48–55. URL: http://idpnan.org.ua/files/sudova-apelyatsiya_-4-_49_-_2017_.pdf.

УДК 343.16+343.37

DOI <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2021.2.23>

ТКАЛЕНКО О.В.

**АНАЛІЗ ОПЕРАТИВНОЇ ОБСТАНОВКИ НА ОБ'ЄКТАХ (МІСЦЯХ)
ВЧИНЕННЯ НЕЗАКОННОЇ ПОРУБКИ АБО НЕЗАКОННОГО ПЕРЕВЕЗЕННЯ,
ЗБЕРІГАННЯ, ЗБУТУ ЛІСУ**

**ANALYSIS OF THE OPERATIONAL SITUATION AT THE OBJECTS (PLACES)
OF ILLEGAL FELLING OR ILLEGAL TRANSPORTATION,
STORAGE, SALE OF FOREST**

У статті визначено особливості оперативної обстановки на об'єктах (місцях) вчинення незаконної порубки або незаконного перевезення, зберігання, збуту лісу, зокрема: на таких об'єктах (місцях) обстановка постійно ускладнена масовою, організованою вирубкою лісу місцевим населенням; зосередження криміналітету у місцях незаконної порубки, перевезення, зберігання, збуту лісу сприяє вчиненню кримінальних правопорушень загальнокримінальної спрямованості у зв'язку з переділом ринку лісу та контролем над лісовими масивами (територіями). З урахуванням наявних сил і засобів визначено три стани криміногенної обстановки на об'єктах (місцях) вчинення незаконної порубки або незаконного перевезення, зберігання, збуту лісу, які відрізняються між собою рівнем злочинності – від низького (контрольованого) до високого – складної криміногенної ситуації, яка вимагає залучення додаткових сил і засобів для її стабілізації. Автором виокремлені чинники, які безпосередньо впливають на формування криміногенної ситуації в місцях незаконної порубки лісу, що охоплюються безперервним зростанням кількості кримінальних правопорушень, вдосконаленням способів перевезення та збуту лісу, високим рівнем латентності кримінальних правопорушень, спорідненістю місцевого криміналітету та органів державної влади. Надана характеристика оперативних ситуацій на території обслуговування лісових господарств, зокрема тих, які пов'язані: з негативними процесами, що відбуваються на території обслуговування; з особливостями стану та динаміки злочинності; проведенням оперативної профілактики. Зроблено висновок, що оперативна обстановка місць незаконної порубки лісу – це наявність специфічної інформації про дійсний стан здійснення незаконної порубки лісу, осіб, які до цього причетні, з метою майбутнього прогнозування на основі отриманої специфічної інформації оперативних заходів, спрямованих на запобігання таких кримінальних правопорушень, яке здійснюється шляхом оперативного обслуговування підконтрольної території, що включає проведення гласних і негласних дій та засобів оперативного контролю.

Ключові слова: *оперативно-розшукова діяльність, ліс, протидія, оперативні підрозділи, оперативна обстановка.*

The article identifies the features of the operational situation at the sites (places) of illegal logging or illegal transportation, storage, sale of forests, in particular: at such sites (places) the situation is constantly complicated by mass, organized deforestation by the local population; the concentration of crime in places of illegal logging, transportation, storage, sale of forests contributes to the commission of criminal offenses of general criminal orientation in connection with the redistribution of the forest market and control over forests (territories). Taking into account the available forces and means, three states of criminogenic situation at the objects (places) of illegal logging or illegal transportation, storage, sale of forests, which differ in the level of crime – from low (controlled) to high – complex criminogenic situation, which requires the involvement of additional forces and means to stabilize it. The author singles out the factors that directly affect the formation of the criminogenic situation in places of illegal logging, covered by the continuous growth of criminal offenses, improvement of methods of transportation and sale of forests, high latency of criminal offenses, kinship of local crime and public authorities. The characteristics of operational situations on the territory of forestry services are given, in particular those related to: negative processes occurring on the territory of service; with the peculiarities of the state and dynamics of crime; carrying out operative prevention. It is concluded that the operational situation of illegal logging sites is the availability of specific information on the actual state of illegal logging, persons involved in it, for future forecasting on the basis of specific information of operational measures aimed at preventing such criminal offenses. by operative service of the controlled territory, including carrying out of open and secret actions and means of operative control.

Key words: *operative-search activity, forest, counteraction, operative subdivisions, operative situation.*

Вступ. Ліси України є її національним багатством і за своїм призначенням та місцезнаходженням виконують переважно водоохоронні, захисні, санітарно-гігієнічні, оздоровчі, рекреаційні, естетичні, виховні, інші функції та є джерелом для задоволення потреб суспільства в лісових ресурсах (ст. 1 Лісового кодексу України). Неналежний рівень соціального забезпечення населення, високий рівень безробіття, незадовільна еколого-правова культура населення, відсутність дієвого контролю за станом і охороною лісу, а також сталий попит на деревину роблять українські ліси привабливим об'єктом злочинних посягань.

Постановка завдання. Із метою протидії кримінально-правовим проявам необхідне об'єктивне уявлення щодо дійсної оперативної обстановки, на основі якої слід здійснювати належне оперативне обслуговування, що дозволить забезпечити правопорядок у місцях (районах) незаконної порубки лісу.

Наразі питанням належного забезпечення оперативної обстановки в місцях (районах) незаконної порубки лісу приділено значну увагу в засобах масової інформації, деяких соціально-політичних чи наукових статтях, проте дійсний стан вказаної проблеми об'єктивно не визначений.

Виклад основного матеріалу. За результатами опитування співробітників оперативних підрозділів, завданням яких є виявлення та припинення таких кримінальних правопорушень, визначено низку чинників як суб'єктивного, так і об'єктивного характеру, що впливають на стан оперативної обстановки в місцях незаконної порубки, перевезення, зберігання, збуту лісу, зокрема загального характеру (корупція; зростання безробіття й важке матеріальне становище в родині; прибутковість вчинення таких протиправних дій; економічне становище у країні; відсутність належного контролю та законодавчого забезпечення запобігання цим кримінальним правопорушенням; антисуспільна установка особи злочинця; реформування, незадовільна організація роботи правоохоронних органів й відсутність належного контролю за їх роботою; зростання питомої ваги таких кримінальних правопорушень в Україні; нестабільність державної політики); спеціального: неможливість дієвого впливу співробітниками оперативних підрозділів під час виявлення фактів незаконної порубки через відсутність необхідних сил та засобів; відсутність дієвої правозастосовної системи у сфері регуляторного й дозвільного законодавства, недоліки екологічного законодавства, а також правових норм, що встановлюють відповідальність за посягання у лісовій сфері; важкодоступність місць, де здійснюється незаконна порубка лісу; криміногенний потенціал лісової сфери, її монополізації, тінізації, корупційності; збільшення організованої злочинності.

Тобто наразі здійснення необхідного та достатнього оперативного обслуговування місць, де здійснюється незаконна порубка лісу, супроводжує низка чинників, які перешкоджають проведенню такої роботи.

Одним із вчених, який здійснював дослідження значення оперативної обстановки, є А.П. Іпакян, на думку якого поняття оперативної обстановки є прикладним (відомчим), що позначається на сукупності важливих для організації діяльності правоохоронних органів різних чинників, які прийнято структурувати на зовнішні та внутрішні умови функціонування цих органів. До зовнішніх умов належать: стан злочинності та загалом громадського порядку; соціально-економічні й географічні характеристики обслуговуючої території. Внутрішні умови включають: наявні в розпорядженні керівника сили і засоби; результати діяльності з вирішення завдань боротьби зі злочинністю та охорони громадського порядку [1, с. 4].

О.В. Лавніченко та В.В. Єманов визначають, що оперативна обстановка являє собою множину факторів, які в прямій або непрямій формі впливають на організацію охорони громадського порядку [2, с. 195].

С.О. Сафронов під оперативною обстановкою розуміє комплекс обставин, які зумовлюють ступінь спроможності працівників забезпечити стан режиму законності та безпечність умов виконання співробітниками правоохоронних органів своїх функцій [3].

За законодавством України ліси діляться на категорії та підкатегорії, залежно від функціонального призначення та рівня захищеності. Зокрема, відповідно до ст. 39 ЛК ліси розподіляються на: 1) захисні ліси (виконують переважно водоохоронні, ґрунтозахисні та інші захисні функції); 2) рекреаційно-оздоровчі ліси (виконують переважно рекреаційні, санітарні, гігієнічні та оздоровчі функції); 3) ліси природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення (виконують особливі природоохоронні, естетичні, наукові функції тощо); 4) експлуатаційні ліси [4].

Незаконна порубка лісу є найпоширенішим екологічним злочином. Кримінально-правова заборона, присвячена незаконній порубці лісу, є вкрай затребуваною на практиці. Причому з усіх норм, передбачених розділом VIII Особливої частини КК України, досліджувана стаття (поряд зі ст. 240 «Порушення правил охорони або використання надр» і ст. 249 «Незаконне зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом») є «лідером» за частотою застосування [5, с. 136, 139].

У 12 областях через незаконну вирубку безповоротно зникли більше 10 000 гектарів лісозахисних смуг на полях. Україна втрачає тисячі гектарів полезахисних смуг, що мають захищати сільськогосподарські угіддя від посухи та ерозії ґрунтів. Про це свідчать результати моніторингу стану захисних насаджень, проведеного фахівцями Держгеокадастру [6].

Координатор Всесвітнього фонду природи в Україні Богдан Проць стверджує, що за останні 25 років кількість вирубаного лісу зросла на 75%. На його думку, кількість нелегальних рубок зросла щонайменше на 40%. За словами науковця, найбільша проблема під час вирубки – це корупція. Одна з найбільш поширених схем – заниження реального об'єму деревини, яка є у лісі. Приміром, приходять комісія на якусь з територій, її представникам кажуть: «Тут є 200 кубічних метрів деревини на одному гектарі лісу». Комісія фіксує ці дані. А насправді там, скажімо, 400 кубометрів. Різниця між 200 і 400 – просто зникає: прибуток від продажу цієї різниці йде в кишені. Це – лише один із найпоширеніших методів, яких насправді немало. По документах – все легально. Потрібно дуже ретельно рахувати об'єми, щоб це прослідкувати. А при великих об'ємах це просто непомітно» [7].

Ліси України є її національним багатством і за своїм призначенням та місцезорозташуванням виконують переважно водоохоронні, захисні, санітарно-гігієнічні, оздоровчі, рекреаційні, естетичні, виховні, інші функції та є джерелом для задоволення потреб суспільства в лісових ресурсах. Усі ліси на території України, незалежно від того, на землях яких категорій за основним цільовим призначенням вони зростають, та незалежно від права власності на них, становлять лісовий фонд України і перебувають під охороною держави. Загальна площа лісових ділянок, що належить до лісового фонду України, становить 10,4 млн га, у тому числі вкриті лісовою рослинністю 9,6 млн га. Лісистість України становить 15,9% та включає понад тридцять видів деревних порід, серед яких домінують сосна, дуб, бук, ялина, береза, вільха, ясен, граб, ялиця.

Водночас розвиток науково-технічного прогресу та, як наслідок, посилення антропогенного навантаження на навколишнє природне середовище призвели до незаконної порубки або незаконного перевезення, зберігання, збуту лісу. Так, якщо у 2014 р. внесено 1030 кримінальних правопорушень за ст. 246 Кримінального кодексу (КК) України до Єдиного реєстру досудових

розслідувань, а обсяги незаконних рубок склали 93,1 тис. куб. м³, то у 2020 р. – 2397 (118,7) відповідно, тобто кількість облікованих кримінальних правопорушень збільшилася на 232,2%. За останнє десятиліття кількість вирубаного лісу зросла на 75%, питома вага незаконної порубки у структурі кримінальних правопорушень проти довкілля збільшилася з 31% до 65%, а в загальній структурі злочинності з 0,2 до 0,4%. Україна входить до двадцятки країн (19 місце), які найбільше втратили лісів протягом останнього десятиріччя (0,86% загальної площі країни, або 519 тис. га).

Наведене свідчить про споживацьке ставлення до природи у поєднанні з можливостями, що надав людству науково-технічний прогрес, мало своїм наслідком екологічну кризу першої половини ХХІ століття, розростання якої робить реальністю глобальну екологічну катастрофу. Неefективність системи охорони лісів від незаконних рубок, перевезення, зберігання, збуту, застарілість форм і методів боротьби із цими кримінальними правопорушеннями зумовлює необхідність активізації наукового пошуку за цим напрямом.

У 2017–2019 рр. незаконні рубки як за кількістю випадків, так і за обсягами збільшилися у 2,3 рази (+232,2%) та за показниками відповідали початку 2000 років. Такі кримінальні правопорушення стали найбільш поширеними у структурі кримінальних правопорушень проти довкілля й вчиняються в основному в лісах державної форми власності і лінійних захисних насаджень, в осінньо-зимовий період (58%). Зокрема, загальна площа лісових земель, що перебувають у постійному користуванні лісгосподарських державних підприємств, установ та організацій Держлісагентства, становить 7609,0 тис. га, з яких площа лісових ділянок – 7295,7 тис. га, у тому числі вкритих лісовою рослинністю – 6700,1 тис. га (91,8%), із загальним запасом деревини – 1512,4 млн м³. У 2019 р. державними підприємствами Держлісагентства заготовлено 18,6 млн м³ деревини, у 2020 р. – 19,3 млн м³. Щорічний обсяг заготівлі ліквідної деревини у вказаний період – 16 млн м³, при цьому обсяг заготівель деревини від рубок головного користування – майже 40%. Загальна залишкова вартість основних засобів постійних лісокористувачів Держлісагентства становить 2 844 991,6 тис. грн, з них залишкова вартість основних засобів держпідприємств – 2 770 862,0 тис. грн, або 97,4%. Таким чином, високі темпи приросту заготівлі свідчать про значне збільшення обсягів незаконної порубки або незаконного перевезення, зберігання, збуту лісу в Україні.

Як свідчать наведені відомості, за п'ятнадцятирічний період аналізу масив облікованих екологічних злочинів зріс на 213% (відповідно, темп зростання до 2002 р. становив 313%). Найстрімкіше збільшувалась кількість екологічних злочинів у 2003 р. – темп зростання до попереднього року становив 158%, а також у 2013 та 2016 рр. – показники темпу зростання становили 133 та 124% відповідно. На нашу думку, щодо причин такого зростання, якими, найімовірніше, є як посилення обліково-реєстраційної дисципліни керівництвом правоохоронних органів, так і штучні маніпуляції зі статистикою. Це особливо актуально щодо екологічних злочинів, у яких здебільшого відсутні процесуально визнані потерпілі та велика частина яких учинені в умовах неочевидності.

Аналіз показників динаміки екологічної злочинності засвідчує хвилеподібні зміни в кількості зареєстрованих злочинів на фоні стійкої загальної тенденції до їх зростання. Так, якщо частка злочинів у сфері охорони рослинного світу збільшилась у структурі екологічної злочинності на 16,5%, то частка злочинів у сфері охорони тваринного світу, навпаки, зменшилась на 34,6% – з 47,7% у 2002 р. до 13,1% у 2016 р. Також більше ніж утричі зросла частка злочинів у сфері охорони надр – з 4,3 до 15,3%. Питома вага злочинів проти екологічної, ядерної, радіаційної, біологічної безпеки зменшилась на 0,5%, водночас їх абсолютна кількість зросла з 27 у 2002 році до 66 у 2016 році [8].

На основі вивчення матеріалів кримінальних проваджень встановлено, що доля екологічної злочинності в структурі злочинності, незважаючи на загальну тенденцію до збільшення, залишається незначною та становить 0,3–0,5%. Групу кримінальних правопорушень у сфері охорони рослинного світу утворює найпоширеніший екологічний злочин – незаконна порубка або незаконне перевезення, зберігання, збут лісу – 96,2%, яка серед інших екологічних кримінальних правопорушень складає 41,8%. Питома вага у структурі кримінальних правопорушень проти довкілля збільшилась з 31% до 65%, а у загальній структурі злочинності з 0,2 до 0,4%. У період з 2014–2020 рр. всього вчинено 15949 таких кримінальних правопорушень в Україні, зокрема у 2014 р. – 1030 (+4,9), 2015 р. – 1487 (+44,4), 2016 р. – 2313 (+155,5), 2017 р. – 2276 (-1,6), 2018 р. – 2088 (-8,3), 2019 р. – 1961 (-6,1), 2020 р. – 2397 (+47,2). Обсяги незаконних рубок збільшилися з 93,1 до 118,7 тис. куб. м³ [9–11].

Викликає занепокоєння той факт, що кримінальна ситуація у лісовій сфері загострюється зацікавленістю суб'єктів вчинення кримінальних правопорушень у збереженні «таємниці» вчиненого діяння протягом тривалого періоду часу, обмеженим колом учасників злочинної діяльності, які не допускають виявлення та припинення вчиненого діяння, що обумовлює значну частку латентної злочинності у цій сфері.

Крім того, численні факти nereагування правоохоронних органів на вчинені екологічні злочини, стаючи відомими населенню, знижують довіру до правоохоронної діяльності. Усе це в сукупності з очевидними наслідками названих посягань негативно впливає на соціально-психологічний клімат у суспільстві та зумовлює недовіру громадян до здатності держави забезпечити їхню безпеку від злочинних проявів.

При цьому екологічна, економічна, соціальна, політична та моральна шкода від латентної складової частини злочинності за масштабами не тільки не поступається, а навпаки, перевищує аналогічні наслідки зареєстрованої частини злочинності, зважаючи на те, що латентність, беручи участь у формуванні причинного комплексу злочинності, є однією з форм її самодетермінації [12, с. 201].

Очевидно, протидія екологічній злочинності була б ефективнішою, якби охоплювала відповідні заходи щодо латентної її складової частини.

Серед чинників, що зумовлюють латентність незаконної порубки лісу, слід назвати незацікавленість посадових осіб документувати факти вчинення злочинів на території ввіреного лісового обходу і передавати матеріали до територіальних органів національної поліції, через ризик опинитися серед підозрюваних осіб. Склалася практика, коли у випадках невстановлення осіб, які підозрюються в незаконній порубці лісу, до кримінальної відповідальності притягуються майстри лісу (старші майстри лісу), лісничі та інші посадові особи Лісгоспів за ст. 367 КК (неналежне виконання службових обов'язків по охороні лісу від незаконних рубок). Поряд із цим є й інші причини, зумовлені побоювання розправи з боку місцевих жителів сільського населеного пункту, або ж що стосуються виконання вказівок безпосередніх і вищестоящих керівників, що не бажають «псувати» показники відомчої статистики в частині охорони лісів та привертати зайву увагу контролюючих і правоохоронних органів до діяльності конкретного лісгосподарського підприємства. Крім того, через приховування злочинів від обліку посадові особи Лісгоспів намагаються уникнути обов'язку відшкодування шкоди від незаконної порубки лісу, за поданими прокурорами і держрежінспекцією позовами в кримінальних провадженнях [13, с. 58–59].

Незаконна порубка або незаконне перевезення, зберігання, збуту лісу вчиняється у 58% з жовтня по грудень, під час так званих «тихих» періодів, коли ліси не можна чіпати, щоб птахи й інші дикі тварини розмножувалися, так звана «санітарна вирубка». Санітарна вирубка потрібна в тих випадках, коли йдеться про зупинку хвороб й шкідників, таких як європейських короїд. Але часто важко визначити, скільки дерев насправді потрібно зрубати і чи це відбувається під пильним контролем. Такі незаконні дії активізуються навесні й на початку літа. Предметом кримінальних правопорушень переважно є дуб, граб, смерека, клен, ялиця, акація, сосна.

Найбільше втрачено лісів у Житомирській, Рівненській, Київській та Волинській областях. Аналіз динаміки втрати лісів засвідчує різке зменшення лісів у 2017–2018 рр., зокрема в період запровадження мораторію на експорт «ділового» лісу. При цьому за породним складом питомо вага хвойних насаджень на землях, вкритих лісовою рослинністю, згідно з даними обліку лісів становить у Житомирській області – 55,6%, Рівненській – 66,0% та Київській – 60%. При цьому значною є і шкода, завдана незаконними рубками, яка у 2014–2020 рр. оцінена майже у 2800 млн грн.

Водночас стан реагування на факти незаконних рубок і встановлення порушників лісового законодавства є незадовільним. Відшкодування завданих збитків, встановлених державною лісовою охороною, не перевищує 3%, що свідчить як про неефективність діяльності правоохоронних органів та Держлісоохорони, так і про наявність корупційних ризиків під час встановлення, оформлення та розгляду фактів незаконних рубок. Кількість кримінальних проваджень щодо порушників лісового законодавства, переданих підприємствами до правоохоронних органів, значно більша, ніж кількість переданих до суду.

Оперативна обстановка на об'єктах (місцях) незаконної порубки містить у собі більш широко проростову сферу, яка може змінювати свій зміст несподівано: погіршилися екологічні умови, порушилося забезпечення регіону матеріальними ресурсами, іншими засобами забезпечення нормальної життєдіяльності [14, с. 392]. Зазначене дозволяє за наявності відповідної інформації та необхідних сил визначати дійсний стан оперативної обстановки в місцях неза-

конної порубки та впливати на неї, що є одним із головних завдань співробітників оперативних підрозділів у цій сфері.

Проведений нами аналіз матеріалів кримінальних проваджень також показав, що безпосередня ділянка місцевості для здійснення незаконної порубки лісу має такі характерні особливості:

- 1) вона дещо віддалена від проїзних трас для уникнення виявлення факту вчинення незаконної порубки;
- 2) розташовується в безпосередній близькості від придатних для проходження транспорту ділянок місцевості задля забезпечення можливості вивезення деревини;
- 3) на ділянці мають рости необхідні дерева (цінних або затребуваних на ринку порід), причому обрана злочинцями порода повинна бути панівною на ділянці, вирізнятися високою щільністю росту, а за віком бути досягаючою або стиглою;
- 4) ділянка повинна мати стійкий ґрунт;
- 5) мають бути відсутні постійні перевірки ділянки зі сторони контролюючих та правоохоронних органів.

Місце вчинення незаконної порубки лісу також залежить від віддаленості населених пунктів та проїзних трас, рельєфу місцевості. Так, найчастіше незаконні порубки здійснюються у середньому на відстані близько шести кілометрів від меж населених пунктів (сіл, селищ) та на відстані півтора кілометри від узбіччя проїзних трас; за пагорбами (відносно проїзної частини) або в улоговині між пагорбами (це зумовлено тим, що природні утворення виступають бар'єрами для звуку від роботи бензопил та механізмів, значно їх понижуючи) [15, с. 187].

Щодо інших факторів обстановки вчинення незаконної порубки лісу, то відсутність законної лісозаготівлі на відповідній території, так само як і відсутність постійного нагляду уповноважених осіб за такою ділянкою часто стають підставою її обрання злочинцями. У вираках судді окремо посилаються на відсутність візуального спостереження службових осіб за ділянкою порубки [16], відсутність осіб, які б могли завадити вчиненню кримінального правопорушення [17–18] як на підставі вибору злочинцями відповідних ділянок. Незаконна порубка лісу також може здійснюватися поряд із законною лісозаготівлею. У таких випадках співучасниками злочину виступають службові особи лісгосподарств чи контролюючих органів, а незаконна порубка маскується під легальні лісозаготівельні роботи [19].

Висновки. Таким чином, на основу аналізу та оцінки оперативної обстановки покладено: 1) середовище (тер.-географічні, соціально-еко., демогр., реліг., етнічні та ін. характеристики території, яка обслуговується підрозділами кримінальної поліції); 2) структура, динаміка, рівень кримінальних правопорушень та адміністративних правопорушень, дані про фігурантів протиправних діянь; 3) ефективність використання сил та засобів оперативного підрозділу, взаємодії з іншими державними органами, громадськими об'єднаннями та окремими особами у протидії кримінальним правопорушенням; 4) результати оперативно-службової діяльності із запобігання кримінальним правопорушенням, їх припинення, розкриття та розслідування. Очевидно, що від повноти різнобічної інформації, оперативності її надходження та якості опрацювання залежить ефективність і своєчасність виявлення та документування кримінальних правопорушень оперативними підрозділами.

Оперативна обстановка місць незаконної порубки лісу – це наявність специфічної інформації про дійсний стан здійснення незаконної порубки лісу, осіб, які до цього причетні, з метою майбутнього прогнозування на основі отриманої специфічної інформації оперативних заходів, спрямованих на запобігання таких кримінальних правопорушень, яке здійснюється шляхом оперативного обслуговування підконтрольної території, що включає проведення гласних і негласних дій та засобів оперативного контролю.

Список використаних джерел:

1. Ипакян А.П. Организация и методика слежения за оперативной обстановкой на территории города и района, ее изучение и оценка. Москва, 1986. 178 с.
2. Лавніченко О.В., Єманов В.В. Поняття і види оперативної обстановки у сфері охорони громадського порядку та обставини, що обумовлюють її ускладнення. *Збірник наукових праць Харківського університету повітряних сил*. 2010. Вип. 1. С. 192–196.
3. Сафронов С.О. Поняття, сутність та зміст контролю оперативної обстановки силами підрозділів Департаменту внутрішньої безпеки МВС України. URL : http://elib.org.ua/theoryoflaw/ua_readme.php?subaction=showfull&id=1363810254&archive=&start_from=&ucat=17&.

4. Лісовий кодекс України : Закон від 21 січ. 1994 р. № 3852-ХІІ *Верховна Рада України*. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3852-12>.
5. Моніторинговий кримінологічний аналіз окремих видів злочинів в Україні (2013–2014 роки) : наук.-практ. посіб. / О.М. Литвак, Р.О. Стефанчук, Н.В. Лісова та ін. Київ : Нац. акад. прокуратури України, 2015. 185 с.
6. В Україні шокуючими темпами знищуються полезахисні лісові смуги – результати моніторингу Держгеокадастру. URL : <http://land.gov.ua/v-ukraini-shokuiuchymu-tempamy-znyshchuiutsia-polezakhysni-lisovi-smuhy-rezultaty-monitorynhu-derzhheokadastru>.
7. Новини РБК-Україна: жажливі наслідки вирубки лісів: хто відповідь за знищення природи. URL : <https://styler.rbc.ua/ukr/zhizn/uzhasnye-posledstviya-vyubki-lesov-otvetit1553268070.html>.
8. Турлова Ю.А. Екологічна злочинність в Україні: кримінально-правові та кримінологічні засади протидії : монографія. Київ : Знання України, 2018. 459 с.
9. Про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування. *Офіс Генерального прокурора України*. URL : <http://www.gp.gov.ua/ua/stat.html>.
10. Довідка про злочини, учинені в Україні за 2014–2019 рр.: службовий документ. Департамент аналітичної роботи та організації управління МВС України. Київ, 2020. 124 с.
11. Вплив соціально-економічних процесів на злочинність в Україні та у світі (за офіційними матеріалами ООН, Всесвітнього банку, статистичного органу Євросоюзу (Eurostat), Державної служби статистики України): аналітичний огляд. Київ : ДНДІ МВС України, 2020. 54 с.
12. Турлова Ю.А. Щодо латентності злочинів, пов'язаних із протиправним заволодінням природними ресурсами. *Захист права власності Українського народу: вітчизняні реалії та зарубіжний досвід для України*: матеріали І Щорічної міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 22 вер. 2016 р.). Київ : Нац. акад. прокуратури України, 2016. С. 200–202.
13. Заїчко О.В. Запобігання незаконній порубці або незаконному перевезенню, зберіганню, збуту лісу : монографія / наук. ред. Б.М. Головкін. Харків : Право, 2019. 192 с.
14. Копотун І.М. Поняття та зміст оперативної обстановки у виправних колоніях. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2015. № 1. С. 385–394.
15. Пилипенко О.М. Криміналістична характеристика незаконної порубки лісу. *Криміналістика і судова експертиза*. 2016. Вип. 61. С. 183–190.
16. Вирок у справі № 177/2466/16-к від 13.01.2017 Криворізького районного суду Дніпропетровської області. URL : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/64117854>.
17. Вирок у справі № 326/36/17 від 20.01.2017 Приморського районного суду Запорізької області. URL : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/64212110>.
18. Вирок у справі № 389/3393/16-к від 20.01.2017 Знам'янського міськрайонного суду Кіровоградської області. URL : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/64280846>.
19. Вирок у справі № 154/471/17 від 08.02.2017 Володимир-Волинського міського суду Волинської області. URL : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/64612232>.